

است. پیاده شدن این نگاه در مشهد غلط است اینجا نقش و وظایف شورای شهر مشهد پررنگتر شود. اکنون یکی از بی‌عدالتی‌های حاکم بر جامعه این است که امکانات به طور استثناء توزیع شده است.

با توجه به جمعیت زیاد زائران جذابیت برای سرمایه‌گذاری در مشهد زیاد بوده و طبیعتاً فعالیت بخش خصوصی در حوزه مراکز تجاری و هتلداری و... بشدت در حال افزایش است، هدایت این سرمایه‌گذار و سرمایه‌ها به چه شکلی باید اتفاق بیفتد و برای یک سرمایه‌گذار به چه شکلی در بخش تولید جذابیت ایجاد کنیم و چه جذابیت‌هایی می‌شود ایجاد کرد که این سرمایه به بخش‌های مولد و یا بخش‌های ی که مؤثرتر است هدایت شود؟

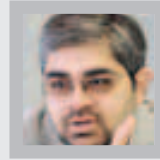
این مسئله در کل کشور وجود دارد. پانصد هزار میلیارد تومان نقدینگی بخش خصوصی کشور است و یکی از دلایل کمبود نقدینگی صنایع ما این است که سرمایه‌هایشان به سمت فضاهایی که سود بیشتری دارد، برود. دولت هم هیچ راه‌حلی در رابطه با اقتصاد مقاومتی در پیش نگرفته است.

ضمانتی وجود ندارد که سرمایه دار به سمت تولید برود چون طبیعتاً دنبال سود بیشتر است، در برخی حوزه‌ها که برای سرمایه‌گذاران عادی جذابیت ندارد و در عین حال عرصه مهمی برای کشور است یا باید دولت وارد شود و یا از سرمایه‌گذارانی که انگیزه دینی قوی دارند استفاده و الگو قرار داده شوند که افراد دیگر مثل خودشان را از طریق فعالیت‌های تشکیلی و... پای کار بیاورند. ظرفیت وقف که قبلاً گفته شد نیز نمونه‌ای از این مدل است.

افرادی که به معنای واقعی حقوق کارگر و مصرف‌کننده را رعایت کرده و منافع ملی را هم در نظر می‌گیرند، باید شناسایی و متشکل شوند تا این الگو را با کمک همین افراد رشد دهیم. قطعاً باید بین مصرف‌کننده، کارگر، کارفرما و دولت وحدتی به وجود بیاید که این الگو برای کل کشور قابل پیاده‌سازی باشد.

در هر حال کمبود و یا خلاء مدیریتی داریم. گروهی از مدیران با تجربه که قبلاً در دوره دفاع مقدس حضور داشته را حتی به بهانه خدمت به آستان باید جمع، تقویت و استفاده کنیم.

و باید افرادی باشند که به طور عینی دائماً فکر کنند چه شکلی جای چه رفتار و چه اندیشه مدیریتی بگذارند که به مفاهیم دینی فرهنگ قانون اساسی و اندیشه‌های امام، جذابیت‌ها و ساده‌زیستی‌ها، فداکاری‌ها نزدیک شویم.

محمد هادی عرفان

جامعه زائر تهدید یا فرصت؟ از سونامی زائر تا پدافند غیر عامل

چون حیات مشهد با خدمات به زائر گره خورده است. اگر پیرامون حرم طرح ترافیک اجرا کنید و برای زائر صرف نداشته باشد که خودرو بیاورد، قطعاً دیگر از میدان شهدا مغازه به مغازه خرید نمی‌کند، مستقیم با تاکسی یا اتوبوس می‌رود حرم و برمی‌گردد، از مغازه‌های مسیر خرید انجام نمی‌شود و این یعنی شکستن کمر اقتصادی مشهد. با همین نگاه باید به ساختار تشرف به حرم از مبدا و شبکه مساجد و قبور امامزادگان در کشور (بیش از ۴۰ هزار مسجد در کشور) نیز توجه شود.

۵. نکته دیگر در مدیریت فرایند زیارت این است که ما متأسفانه تاکنون از وقف در این مورد استفاده نکرده ایم. در سطح جهان تشیع اگر واقفین را در موضوع زیارت سهیم کنیم، مشهد می‌تواند یک شهر رایگان باشد. مثلاً به واقف بگویم حاضرید برای تاکسی‌های شهر وقف کنید تا به فرض حمل و نقل شهر تا شعاع مشخصی از حرم مطهر رایگان شود؟ موضوع وقف خیلی می‌تواند متنوع باشد. از این طریق، حضور زائر در مشهد با توان مالی او گره نمی‌خورد. اگر دربار این مسأله کار کنیم زائر در مشهد واقعاً به زیارتش می‌رسد و درگیر مسائل و مباحث مادی و اسکان و... نخواهد شد و آمار اقامت زائر هم کاهش نخواهد یافت.

۶. در واقع معنویت را در پیرامون حرم بایکوت کرده‌ایم. اگر بتوانیم با روشهایی عطر معنویت را در شهر ترویج و توزیع کنیم زائر اگر در قاسم آباد هم اقامت کند، احساس می‌کند در شهر امام رضا(ع) است. شبکه‌های اجتماعی را که در این حوزه هست باید به کار گرفت. حدود ۹۰۰ مسجد و حدود ۲۰۰۰ هیئت و حسینیه و مهدیه داریم. فقط پیرامون منطقه ثامن حدود ۱۰۰ هزار متر مربع فضای قدسی و دینی داریم که ظرفیت بی‌نظیری است و می‌تواند فضای زیارت را در مشهد متعادل کند.

۷. از سال ۵۰ به این طرف دائم دور حرم را از هرگونه بنای قدسی خالی کرده‌ایم و طبعاً نتیجه‌اش این شده که مردم خود مشهد هم برای مناسبت‌هایی مثل احیا و شب‌های شهادت و ولادت متمرکز به حرم می‌آیند. یک شبکه‌ای از مساجد که نقش فشار شکن ایفا کرده و زائر و مجاور را بین خود تقسیم کنند در مشهد نداریم، یعنی مسجد محل و منطقه و شهری که خود را به طور صحیح و ملموسی به زیارت گره زده باشد نداریم. زائر باید احساس کند وارد یک شهر مذهبی شده و از طرفی زائرپذیری حرم نیز با شبکه پشتیبان آن تعریف شود.

۱. یکی از سلاح‌های غیرمتعارف برای مقابله با تحریم‌ها در حوزه اقتصاد می‌تواند اتکا و اعتماد به مفهوم زیارت باشد. ما حدود ۳۰۰ میلیون شیعه در ۲۰ کشور دنیا داریم. اگر به جای مدل‌های اقتصادی غربی که به مفهوم «Nationality» یا ملیت تکیه دارد، اقتصاد زیارت را تعریف کنیم که نگاهی به مفهوم «امت و امام» دارد، این امکان وجود دارد که تحریم‌ها را شکسته و روابط اقتصادی قوی‌ای با مردم این بیست کشور برقرار کنیم که هیچ کاری به تحریم‌ها ندارند. مفهوم زیارت از لحاظ پدافند غیر عامل هم می‌تواند بسیار مؤثر باشد. مفهوم زیارت و اعتقاد قلبی و عمیق زائر به زیارت حرم مطهر اصولاً تحریم‌بردار نیست و رکود اقتصادی نیز شاملش نمی‌شود. بنابراین اگر بخشی از برنامه اقتصاد کشور را بر اساس اعتقاد قلبی به توان اقتصادی زیارت اختصاص دهیم موتور محرکه قوی و رایگانی برای عبور از فراز و نشیب‌های اقتصادی خواهیم داشت.

۲. می‌توان مشهد را قطب صنایع فرهنگی اعلام و آن را عملی کرد. صنایع فرهنگی از زمینه‌های مهم اقتصادی محسوب می‌شود که به تازگی در دنیا در حال رشد و مورد توجه است. با بهره‌گیری از این ابزار می‌توانیم صادرات مفاهیم انقلاب و ارزش‌های دینی و به تعبیر رهبری پمپاژ آن را به سراسر کشور و جهان تشیع داشته باشیم. این از ظرفیت‌های بی‌نظیر مشهد است که متأسفانه فروموش شده یا به نحو مطلوب استفاده نشده است. ما در مشهد طلبه و دانشجوی خارجی داریم، اما این فکر به لحاظ استراتژیک نظام‌مند نشده است.

۳. با درک صحیح از جایگاه ویژه زیارت در توسعه فرهنگی و اقتصادی می‌تواند که در ساختارهای دولتی و فرادولتی، نظامات متناسب با این واقعیت بوجود آید. مثلاً استاندار در حوزه زیارت، در جایگاه معاون رئیس‌جمهور باشد یا شاه‌کلید اقتصاد فرهنگی ایران را به تفکیک کلان شهرها، مجمع تشخیص تعیین کند که قطعاً نقش مشهد در این میان مبتنی بر زیارت خواهد بود و بلکه می‌تواند اقتصاد ایران را بر اساس زیارت احیا کند.

۴. عده‌ای تعبیری چون سونامی زائر به کار می‌برند و به عنوان مزاحم به زائر نگاه می‌کنند یا در حوزه ترافیک، در بافت پیرامون حرم طرح ترافیکی مُسکن اجرا می‌کنند که زائر فقط با اتوبوس مشرف شود، غافل از این که این مصادف با مرگ مشهد است،